Prima instanţă: judecătoria Edineţ, sediul Donduşeni (judecător: Lilia Ţurcan)
Dosarul nr. 2a-362/2024

CURTEA DE APEL BĂLŢI
Colegiul civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

31 octombrie 2024 mun. Bălţi

Instanţa compusă din:
Preşedintele completului, judecător Elena Grumeza
Judecători Dumitru Corolevschi şi Natalia Chircu
Grefier Natalia Pasat

examinînd în şedinţă publică cererea de apel declarată de Canţîr Ruslan împotriva hotărârii judecătoriei Edineţ, sediul Donduşeni din 26 decembrie 2023, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Canţîr Ruslan împotriva lui Canţîr Aliona, intervenienţi accesorii Direcţia Asistenţă Socială şi protecţia Familiei Orhei, Direcţia Asistenţă Socială şi protecţia Familiei Donduşeni cu privire la determinarea locului de trai a copiilor minori cu tata, scutirea de la achitarea pensiei pentru întreţinerea copiilor minori,

a constatat:

Pretenţiile reclamantului:

1. La data de 26 iunie 2023 Canțîr Ruslan a depus către Judecătoria Orhei sediul central, cererea de chemare în judecată împotriva lui Canțîr Aliona, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Orhei, Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Dondușeni cu privire la determinarea locului de trai a copiilor minori cu tata, scutirea de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori.
2. Prin încheierea din 12 septembrie 2023, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Canțîr Ruslan împotriva lui Canțîr Aliona, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Orhei, Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Dondușeni cu privire la determinarea locului de trai a copiilor minori cu tata, scutirea de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, pentru examinare conform competenței teritoriale, la Judecătoria Edineț sediul Dondușeni.
3. În motivarea acțiunii reclamantul a indicat, că, cu pîrîta Canțîr Aliona, au înregistrat căsătoria la data de *****. Din viața în comun au doi copii minori: *****, IDNP *****, născut la data de ***** și ***** , IDNP *****, născută la data de *****.

4. Indică că la începutul căsniciei relațiile dintre ei erau destul de normale, însă ulterior s-au schimbat în sens negativ și s-au înrăutățți grav, fapt generat de incompatibilitatea de caractere. În consecință, prin hotărârea Judecătoriei Edineț sediul Dodușeni nr. 2- 109/2023 din 16 martie 2023, căsătoria dintre părți a fost desfăcută. Prin hotărârea menționată, cauza fiind examinată în lipsa lui, instanța de judecată nu a determinat cu cine din părinți urmează a fi stabilit domiciliul celor doi copii minori.

5. În luna aprilie, mai anul 2023, fiind la muncă peste hotarele RM, a fost contactat de mai multe ori de reprezentanții Primăriei satului *****, localitate în care locuia fosta soție împreună cu copiii minori, dar și de reprezentanții DASPF Dondușeni, care i-au comunicat că, au fost sesizați de mai multe ori de locuitorii satului ***** despre faptul că copii sunt îngrijiți necorespunzător de către mamă, aceasta făcând abuz de băuturi alcoolice. Ultima data, în luna mai, când a fost contactat de reprezentanții Primăriei satului *****, ***** i s-a comunicat că în cazul în care nu revine în tară pentru a lua copiii în grija sa, urmează a se înainta cerere în instanța de judecată prin care să se solicite ca aceștea să fie luați din grija mamei și plasați în grija instituțiilor statale din considerentul că viața acestora este în pericol. În consecință, la data de 21 mai 2023, a revenit de urgență în Republica Moldova și a luat copii în grija lui, adică din localitatea *****, unde locuiau cu mama și copiii au fost aduși în orașul Orhei unde el locuiește . La moment copiii minori se află în grija lui și nu doresc să se întoarcă la mama . Mai menționează că, la moment mai are în grija sa feciorul mai mare,*****, născut în anul *****. Cu fratele mai mare copiii au o relație bună și împreună vor crește într-o familie mare, unită și prietenoasă.

6. Prin cererea înaintată reclamantul Canțîr Ruslan solicită stabilirea domiciliului copiilor minori *****, IDNP *****,născut la data de ***** și *****, IDNP *****, născută la data de *****, cu tata Canțîr Ruslan și anularea titlului executoriu nr. 2-109/2023 din 16 martie 2023 emis de Judecătoria Edineț, sediul Dodușeni privind încasarea pensiei de întreținere a copiilului minor ***** , născută la data de ***** din contul lui Canțîr Ruslan , în beneficiul Alionei Canțîr.

Poziţia instanţei de fond:

7. Prin hotărârea judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 26 decembrie 2023:

- s-a respins acțiunea înaintată de Canțîr Ruslan împotriva lui Canțîr Aliona, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Orhei, Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Dondușeni cu privire la determinarea locului de trai a copiilor minori ***** a.n.*****, IDNP ***** și ***** a.n. *****, IDNP ***** cu tata Canțîr Ruslan /a.n.*****, IDNP *****, locuitor al *****/.

- S-a respins acțiunea înaintată de Canțîr Ruslan împotriva lui Canțîr Aliona, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Orhei, Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Dondușeni cu privire la scutirea de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori, stabilită în baza Hotărîrii Judecătorei Edineț sediul Dondușeni nr. 2-109/2023 din 16 martie 2023

Solicitarea apelantului:

8. Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărîrii instanței de fond,avocatul apelantului Canțîr Ruslan, Diana Muntean la data de 23 ianuarie 2024, prin intermediul oficiului poștal, a contestat-o cu apel motivat .

9. În motivarea cererii de apel apelantul a invocat argumente similare cu cele expuse în cererea de chemare în judecată,totodată menționînd că, cu hotărîrea în cauză nu este de acord, o consideră ilegală şi pasibilă de a fi casată de instanţa de apel .

10. Consideră că instanţa de fond,nu a cercetat cauza sub toate aspectele, totodată , la examinarea cauzei în instanța de fond nu s-a acceptat critica adusă asupra faptului că nu a fost probat prin probe pertinente că mama s-a tratat de alcoolism .

11. Reține că, la materialele cauzei nu există probe că, intr-adevăr mama a primit tratament medicamentos, că la moment nu mai consumă băuturi alcoolice că nu este riscul că în viitorul apropiat o să facă abuz de băuturi alcoolice.

12. Or,s-a constatat si din declaraţiile martorului că ea anterior a mai folosit alcool, a urmat tratament, o perioadă nu a folosit,însă ulterior iarăşi a revenit la starea de consum abuziv de băuturi alcoolice.

13. La data de 05 martie 2024, prin intermediul aplicaţiei WhatsApp, el fost informat de către reprezentantul Direcţiei Asistenţă Socială,că mama copiilor minori, Canţîr Aliona, an ***** a reînceput consumul abuziv de alcool şi că copiii sunt neglijaţi şi neîngrijiţi. Mai mult ca atît, copiii iarăşi au ajuns in grija vecinilor.

14. Mai invocă că în speța dată instanța de fond a ignorat prvederile expuse la art. 61, alin. (1) ,63 al Codul familiei.

15. Consideră la fel neîntemeiat refuzul instanței de fond de a admite demersul părții reclamante referitor la audierea în cadrul ședinței de judecată a copiilor minori *****, născut la data de ***** şi *****, născută la data de *****, instanţa de fond motivînd că copiii nu au împlinită vîrsta de 10 ani,or prevederile art. 54 din Codul Familiei în redacţia nouă nu mai impine condiţia ca copilul să aibă vîrsta de 10 ani împliniţia pentru a putea fi audiat în şedinţa de judecată. Solicită, apelantul :

- Admiterea cererii de apel;
- A casa integral hotărîrea_Judecătoriei Edineţ, sediul Dondușeni din 26 decembrie 2023 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Canţîr Ruslan către Canţîr Aliona, intervenienţi accesorii Direcţia Asistenţă Socială şi protecţia Familiei Orhei, Direcţia Asistență Socială şi protecţia Familiei Dondușeni cu privire la determinarea locului de trai a copiilor minori cu tata, scutirea de la achitarea pensiei pentru

întreţinerea copiilor minori, cu emiterea unei noi hotărîri de admitere a cererii de chemare în judecată.

Argumentele părților.

16. În cadrul ședinței de judecată avocata Diana Munteanu care acționează în interesele apelantului Ruslan Canțăr a solicitat admiterea apelului din motivele invocate în acesta.

17. Apelantul Ruslan Canțăr, intimata Aliona Canțăr, precum și intervenienții accesorii Direcţia Asistenţă Socială şi protecţia Familiei Orhei și Direcţia Asistență Socială şi protecţia Familiei Dondușeni nu s-au prezentat în cadrul ședinței instanței de apel , desi procedura de citare legală a fost executată corespunzător.

18. În temeiul art. 379 al. (2) CPC care stipulează că neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului, instanța de apel dispune examinarea apelului în lipsa părților,care au fost înștiințați legal despre data, ora și locul ședinței de judecată .

Aprecierea instanței de apel:

19. Audiind partea prezentă,studiind materialele dosarului,Colegiul civil ajunge la concluzia, că apelul declarat este întemeiat şi urmează a fi admis cu casarea integrală a hotărîrii primei instanţe,și emiterea unei noi soluții de admitere a acțiunii, reieşind din considerentele.

20. În conformitate cu art.385 lit. c) CPC instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, emițând o nouă hotărâre.Potrivit art. 386 alin. (1) CPC, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

21. Conform art.362 alin.(1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

22. Instanţa de apel constată că hotărîrea Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni din 26 decembrie 2023 a fost atacată cu apel motivat la data de 23 ianuarie 2024,din care considerente Colegiul deduce faptul că apelul a fost depus în interiorul termenului legal.

23. Potrivit probatoriului cauzei Colegiul civil atestă că, la data de 26 iunie 2023 Canțîr Ruslan a depus către Judecătoria Orhei sediul central, cererea de chemare în judecată împotriva lui Canțîr Aliona, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Orhei, Direcția Asistență Socială și protecția Familiei Dondușeni cu privire la determinarea locului de trai a copiilor minori cu tata, scutirea de la achitarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori.

24. Prin hotărârea judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni din 26 decembrie 2023 acțiunea a fost respinsă integral.

25. Invocând ilegalitatea și netemeinicia hotărîrii instanței de fond,avocatul apelantului Canțîr Ruslan, Diana Muntean la data de 23 ianuarie 2024, prin intermediul oficiului poștal, a contestat-o cu apel motivat,solicitînd :

- Admiterea cererii de apel;
- A casa integral hotărîrea ludecătoriei Edineţ, sediul Dondușeni din 26 decembrie 2023 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Canţîr Ruslan către Canţîr Aliona, intervenienţi accesorii Direcţia Asistenţă Socială şi protecţia Familiei Orhei, Direcţia Asistență Socială şi protecţia Familiei Dondușeni cu privire la determinarea locului de trai a copiilor minori cu tata, scutirea de la achitarea pensiei pentru întreţinerea copiilor minori, cu emiterea unei noi hotărîri de admitere a cererii de chemare în judecată.

26. Acționînd în interesul superior al copiilor minori Colegiul civil consideră că există temei legal de a admite apelul declarat de către Canţîr Ruslan în sensul declarat, invocînd în acest sens următoarele argumente de fapt și de drept.

27. Conform art. 117 alin. (1) Cod de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

28. Art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

29. Conform art. 121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 Cod de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

30. Potrivit art. 239 Cod de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanța și pe probele cercetate în ședință de judecată.

31. În conformitate art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

32. Norma cuprinsă în art. 130 alin. (3) Cod de procedură civilă prevede că, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea pricinii.

33. Din conținutul materialelor anexate la cererea de chemare în judecată,instanța de apel a constatat că părțile litigiului Canţîr Ruslan și Canţîr Aliona au înregistrat căsătoria la data de *****. Din viața în comun au doi copii minori: ***** , IDNP *****,născut la data de ***** și ***** , IDNP *****, născută la data de *****.

34. Prin Hotărîrea Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni nr. 2-109/2023, din 16 martie 2023, căsătoria dintre părți a fost desfăcută, fară a fi determinat cu cine din părinţi urmează a fi stabilit locul de trai al copiilor.

35. La data de 05.05.2023 autoritatea tutelară locală a fost sesizată despre faptul că Canțîr Aliona face abuz de alcool și nu-și îndeplinește corespunzător obligațiunile sale părintești. În asemenea situație copiii au fost plasați de urgență la nana de botez - Ivanov Natalia. De către asistentul social local, a fost informat tatăl copiilor despre faptul dat,acesta după informația primită a revenit în țară și la data de 06.08.2024 copiii au fost luaţi în grija tatălui biologic Canţîr Ruslan la domiciliul său din ***** .

36. La data de 24.05.2023, Primăria s. ***** ***** a eliberat caracteristică din care se atestă că, cet. Canțîr Aliona, folosește băuturi alcoolice și nu-și îndeplinește corespunzător obligațiile părintești (f.d. 12). După luarea copiilor din familie, Canțîr Aliona a trecut un curs de tratament la narcolog și psihiatru.

37. Aceste circumstanțe sînt confirmate și prin avizul suplimentar al Structurei Teritoriale de Asistenţă Socială Donduşeni,în care se afirmă că în anul 2023 primăria s. ***** a constatat pericol iminent pentru viaţă şi sănătatea copiilor din partea mamei Canţîr Olesea şi în temeiul art. 10 din Legea 140/***** privind protecţia specială a copiilor aflaţi în situaţie de risc şi separaţi de părinţi, după efectuarea evaluării iniţiale, copiii au fost plasaţi de urgenţă la vecina Ivanov Natalia, locuitoare a s. ***** pe un termen de pînă la 45 de zile.

38. De către asistentul social local, a fost informat tatăl copiilor despre faptul dat,acesta după informația primită a revenit în țară și la data de 06.08.2024 copiii au fost luaţi în grija tatălui biologic Canţîr Ruslan la domiciliul său din *****.

39. Totodată, primăria nu a înaintat careva acţiuni în instanţa de judecată în privinţa mamei de luare a copiilor fară decădere sau decădere din drepturile părinteşti acesteia, oferindu-i şansă pentru reabilitare.

40. Structura Teritorială de Asistenţă Socială Donduşeni mai remarcă că, după o perioadă, copiii ***** şi ***** au revenit cu traiul la mama Canţîr Aliona. Familia permanent se află în vizorul asistentului social comunitar şi autorităţii tutelare locale *****, era monitorizată periodic. Pentru o perioadă situaţia în familie a fost stabilă: copiii erau îngrijiţi, frecventau regulat instituţiile educaţionale, se aflau în siguranţă, mama cunoştea locul aflării copiilor. Însă, la

data de 22,07.2024 la primăria ***** a parvenit o sesizare din partea vecinei Ivanov Natalia despre faptul că mama Canţîr Alifma se află în stare de ebrietate de dimineaţă, copiii au fugit de acasă din motiv că mama şi concubinul ei Andruşceac Valentin se bateau, copiii erau flămînzi. În rezultatul acestei sesizări, echipa multidisciplinară s-a deplasat la domiciliul acestora şi informaţia din sesizare a fost confirmată. Mama era vizual în stare de ebrietate, avea un comportament agresiv, nu cunoştea locul aflări copiilor săi. În casă era dezordine, mîncarea nu era pregătită, din spusele concubinului aceasta consumase băuturi alcoolice de dimineaţă, deşi era însărcinată. Astfel, constatîndu-se pericol iminent pentru viaţa şi sănătatea copiilor s-a decis luarea acestora din familie şi asigurarea plasamentului de urgenţă în familia lui Ivanov Natalia.

41. În rezultat, în baza Hotărîrii Judecătoriei Edineţ, sediul Dondușeni din 03.09.2024 s-a dispus luarea copiilor ***** şi ***** de la mama Canţîr Aliona, fără decăderea acesteia din drepturile părinteşti.

42. La moment copiii ***** şi *****, în baza dispoziţiei ATL ***** nr. 111, 112 din 04.09.2024 se află în custodia lui Ivanov Natalia, dom. s. *****, *****, care acordă supraveghere şi îngrijire copiilor pe perioada aflării tatălui Canţîr Ruslan la muncă peste hotarele ţării. Întreţinerea copiilor este asigurată în totalitate de tatăl Canţîr Ruslan, care comunică regulat cu copiii prin reţelele de socializare.

43. Reieşind din cele expuse mai sus, conform prevederilor art. 51, 58, 62, 63 al Codului Familiei, avînd în vedere modificarea circumstanţelor cazului, faptul că copiii ***** şi ***** au fost luaţi de la mama Canţîr Aliona din cauza constatării pericolului iminent pentru viaţă şi sănătate, în acest sens fiind emisă şi o hotărîre a instanţei de judecată, în interesul superior al copiilor, Structura Teritorială de Asistenţă Socială Dondușeni, care în numele ATAS Nord-Est exercită funcţia de autoritate tutelară teritorială în *****, susţine apelul declarat de tatăl Canţîr Ruslan ca domiciliul copiilor ***** şi ***** să fie determinat cu tatăl Canţîr Ruslan.

44. Conform art. 3 alin. (1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, în toate acțiunile care privesc copiii, întreprinse de instituțiile de asistență socială publice sau private, de instanțele judecătorești, autoritățile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

45. E de reținut că tatăl și mama sunt figuri importante de atașament, care au rol decisiv în dezvoltarea emoțională și socială a copiilor, atât timp cât calitatea interacțiunilor lor va condiționa calitatea relațiilor sociale. Interesul superior al copiilor reclamă menținerea acestora cât mai mult timp într-un mediu familial normal și echilibrat în prezența ambilor părinți pentru că riscul ruperii echilibrului sufletesc al acestora este foarte mare odată cu încredințarea lor unuia sau altuia dintre părinți.

46. De aceea, după separarea părinților menținerea și încurajarea relației copilului cu părintele cu care minorul nu locuiește în mod statornic, devine vitală pentru

dezvoltarea sa morală normală. Interesul superior al copilului, în general, este legat de posibilitatea de a putea accesa nelimitat pe ambii părinți pentru a putea dezvolta relații echilibrate și armonioase cu ambii părinți. Relațiile personale trebuie să se realizeze neîngrădit, restrângerea acestora fiind necesară numai în condiții deosebite pentru protejarea copilului.

47. Colegiul civil statuiază că instanţa de fond, avînd obligaţia de a cerceta cauza sub toate aspectele a constatat că mama s-a tratat de alcoolism şi că aceasta pe viitor nu va mai consuma alcool doar din declaraţiile ei şi a martorilor, fără a solicita în acest sens o confirmare medicală. Totodată, la examinarea cauzei în instanța de fond instanța a respins neîntemeiat cerințele părții reclamante de contribuire la acumularea probelor pertinente pentru stabilirea faptului că mama s-a tratat de alcoolism ,care de fapt există. Or,s-a constatat si din declaraţiile martorului că ea anterior a mai folosit alcool, a urmat tratament, o perioadă nu a folosit,însă ulterior iarăşi a revenit la starea de consum abuziv de băuturi alcoolice.

48. Colegiul civil accentuiază că în condiţiile art. 61 alin. (1) din Codul familiei drepturile şi interesele legale ale copiilor sînt apărate de către părinţii lor.

49. Potrivit art. 63 Codul familiei „ Domiciliul copilului minor„ (1) În cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. (1^1) În cazul în care părinții locuiesc separat, copilul care a atins vârsta de 14 ani alege cu care dintre părinți vrea să locuiască. Dacă acesta refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul copilului se stabilește prin acordul părinților. (2) Dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabilește de către instanța de judecată, ținând cont de interesele și opinia copilului, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare ataşamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de fraţi şi surori, vîrsta copilului, calităţile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilităţile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.) (3) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, în care va conține, după caz, și informația disponibilă privind actele de violență în această familie și persoana agresorului familial. (4) În cazul în care lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, până la stabilirea acestuia de către instanța de judecată, domiciliul copilului este considerat domiciliul părintelui cu care acesta locuiește permanent. (5) În cazul indicat la alin. (4), părintele care locuiește separat de copil are dreptul să petreacă timpul cu copilul la domiciliul său, dacă aceasta nu contravine interesului superior al copilului, luându-se în considerație vârsta copilului, proximitatea domiciliului părintelui care locuiește separat, frecventarea

studiilor/participarea la activități extrașcolare, conform unui program stabilit de autoritatea tutelară teritorială.

50. Deasemenea, Colegiul civil consideră ca fiind nefondat refuzul instanței de fond a cererii părţii reclamante de a fi audiaţi în şedinţa de judecată copiii minori *****, născut la data de ***** şi *****, născută la data de *****,instanţa de fond motivînd că copiii nu au împlinită vîrsta de 10 ani.

51. În acest sens, Colegiul civil specifică că prevederile art. 54 Codul Familiei care indicau că c*opilul are dreptul să-şi exprime opinia la soluţionarea în familie a problemelor care îi ating interesele şi să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. De opinia copilului care a atins vîrsta de 10 arii se va ţine cont în mod obligatoriu dacă aceasta nu contravine intereselor lui*, au fost modificate *prin LP112 din 09.07.20, M0205- 211/14.08.20 art.454; în vigoare 14.08.20,* iar art. 54 Codul familiei în redacţia nouă nu mai impine condiţia ca copilul să aibă vîrsta de 10 ani împliniţia pentru a putea fi audiat în şedinţa de judecată.

52. Or, actualmente acest articol, „Dreptul copilului la exprimarea opiniei„ , stipulează,că copilul are dreptul să-şi exprime opinia la soluţionarea în familie a problemelor care îi ating interesele şi să fie audiat în cursul dezbaterilor judiciare sau administrative. De opinia copilului se ţine cont în mod obligatoriu, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate, dacă aceasta nu contravine intereselor copilului.

53. Totodată,se remarcă,că la emiterea soluției apelate prima instanță a ignorat faptul că, la examinarea litigiilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului în cazul în care părinţii locuiesc separat, urmează să ţină cont exclusiv de interesul superior al copilului, interes ce urmează a fi stabilit prin examinarea tuturor criteriilor consacrate în acest domeniu.

54. Or,aceste criterii au fost stabilite atît de practica Curţii Europene a Drepturilor Omului, cît şi de legislaţia naţională ca fiind: vîrsta copilului, posibilităţile părintelui de a-i asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală şi morală, ataşamentul faţă de copilul minor, precum şi al minorului faţă de părinte, grija manifestată de părinţi în timpul convieţuirii şi după despărţirea lor în fapt.

55. Astfel, instanţa de fond urma să realizeze o analiză detaliată a întregii situaţii de familie şi a unei întregi serii de factori, în special de natură emoţională, psihologică, materială şi medicală, precum şi să realizeze o evaluare echilibrată şi rezonabilă a respectivelor interese ale fiecărei persoane, cu preocuparea constată de a găsi cea mai bună soluţie pentru copil, evaluarea avînd, în fiecare caz, o importanţă crucială, iar marja de apreciere acordată autorităţilor naţionale competente va varia în funcţie de natura problemelor şi importanţa intereselor vizate în litigiu. Decizia privind domiciliul trebuie să fie în interesul superior al copilului, or acesta este un principiu fundamental în dreptul familiei, care implică luarea în considerare a ceea ce este cel mai bun pentru copil.

56. În acest context Colegiul civil statuiază că hotărârea primei instanţe nu prezumă caracterul legal al unui proces echitabil şi public, nu prezumă respectarea deplină a drepturilor şi intereselor legitime personale garantate de Constituţie,cât şi legislaţia naţională şi internaţională la care Republica Moldova a aderat şi a ratificat-o şi care prezumă respectarea întocmai a normelor dreptului procedural la examinarea cauzei, ce denotă în esenţă netemeinicia actului juridic de dispoziţie contestat,inclusiv denotă exercitarea actului justiţiei contrar normelor dreptului naţional şi internaţional în vigoare, defavoarea cetăţeanului de rând şi pierderea încrederii în actul justiţiei din partea cetăţeanului.

57. Referitor la capătul de cerere invocat de către reclamantul/apelant Canțîr Ruslan privind scutirea de la achitarea pensiei de întreținere a copiilor minori,stabilită conform Hotărîrii Judecătoriei Edineț sediul Dondușeni nr. 2-109/2023 din 16 martie 2023,prin care s-a dispus incasarea din contul lui Canţîr Ruslan, în beneficiul lui Canţîr Canţîr Aliona,pensie pentru întreținerea copilului minor, fiului *****,IDNP *****,născut la data de *****, în sumă fixă de 1300,00 (una mie trei sute ,00) lei lunar şi fiicei minore *****, IDNP *****, născută la data de *****, în sumă fixă de 1050,00(una mie cincizeci ,00) lei lunar începînd din data de 25 ianuarie 2022 pînă la atingerea majoratului de către copii, Colegiul civil îl va respinge ,oferindu-i posibilitate lui Canțîr Ruslan de a soluționa chestiunea în cauză în conformitate cu prevederile legale și în procedura corespunzătoare prevăzută în circumstanțele pe care le invocă .

58. Din considerentele menționate,Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite apelul declarat de Canţîr Ruslan,a casa integral hotărîrea Judecătoriei Edineţ, sediul Dondușeni din 26 decembrie 2023,cu pronunţarea unei noi soluţii conform căreia acţiunea se va admite parţial,cu stabilirea domiciliului copiilor minori *****,IDNP:*****,născut la de ***** şi *****, IDNP:*****, născută la *****, cu tatăl Canţîr Ruslan. IDNP:*****,născut la data de*****, în rest se va respinge ca fiind neîntemeiată pretenţia reclamantului privind anularea titlului executoriu nr. 2-109/2023 din 16 martie 2023 emis de Judecătoria Edineţ, r-1 Dondușeni privind încasarea pensiei de întreţinere a copiilor minori *****, IDNP:*****, născută la data de ***** din contul lui *****, în beneficiul lui Aliona Canţîr.

59. În conformitate cu art,art. 385 lit.c),390 CPC, Colegiul civil;

decide :

Se admite apelul declarat de Canţîr Ruslan .

Se casează integral hotărîrea Judecătoriei Edineţ, sediul Dondușeni din 26 decembrie 2023 emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată formulată de Canţîr Ruslan împotriva lui Canţîr Aliona,intervenienţi accesorii Direcţia Asistenţă Socială şi proiecţia Familiei Orhei, Direcţia Asistenţă Socială şi protecţia Familiei Dondușeni cu privire la determinarea locului de trai al copiilor minori, scutirea de la

achitarea pensiei pentru întreţinerea copiilor minori, *cu pronunţarea unei noi soluţii conform căreia acţiunea se admite parţial*.

Se stabileşte domiciliul copiilor minori *****, IDNP:*****, născut la de ***** şi *****, IDNP:*****, născută la *****, cu tatăl Canţîr Ruslan. IDNP:*****, născut la data de*****, în rest se respinge ca fiind neîntemeiată pretenţia reclamantului privind anularea titlului executoriu nr. 2-109/2023 din 16 martie 2023 emis de Judecătoria Edineţ, r-1 Donduşeni privind încasarea pensiei de întreţinere a copiilor minori *****, IDNP:*****, născută la data de ***** din contul lui *****, în beneficiul lui Aliona Canţîr

Decizia este definitivă din momentul pronunţării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei integrale prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele completului,
judecător Elena Grumeza

Judecători Dumitru Corolevschi

Natalia Chircu